

Wat na het BUSO?

Een brochure voor ouders

Maart 2009

INLEIDING

'Kleine kinderen worden groot ...!!'

Zowel in het BuSO als thuis, merken we dit elke dag!

En dan komt al snel de vraag: **'Wat na het BuSo?'**

Maar de vraag gaat eigenlijk verder dan dat. Er zijn nog meer consequenties verbonden aan 'groter' en 'ouder' worden.

Juridisch spreekt men over 'de meerderjarigheid'. Maar wat betekent dit voor jongeren met een handicap?

Op verschillende domeinen wordt ook bij hen een strikt onderscheid gemaakt tussen minder- en meerderjarigheid. In deze brochure staan we stil bij deze overgang en belichten we de verschillende domeinen die hierbij belangrijk zijn.

Dit alles speelt zich hoofdzakelijk af rond de leeftijd van 18 tot 21 jaar.

Achteraan in deze brochure vindt u de contactpersonen die u kan vragen, om u, samen met uw zoon of dochter, hierbij te ondersteunen of te begeleiden.

We wensen jullie alvast veel leesplezier en het allerbeste bij het zetten van de stap naar de 'grote wereld' !

Werner, Katrijn, Caroline, Marie en Kaat.

INHOUDSTAFEL

Welke aspecten komen aan bod bij het volwassen worden van een persoon met een handicap ?

1. WONEN - WERKEN

1.1 De verschillende werk-, zorg- en woonvormen

1.2 Aanvraag Vlaams Agentschap (VAPH)

1.3 Werking Centrale Registratie Zorgvragen (CRZ)

2. INKOMEN

Inkomensvervangende tegemoetkoming en integratietegemoetkoming

3. BESCHERMINGSMAATREGELEN

Voorlopige bewindvoerder en verlengde minderjarigheid

Hoe worden jongeren hier in het Buso op voorbereid ?

1. FUNCTIONELE VAARDIGHEDEN

2. BEHOUD VAN KENNIS

3. PROJECTONDERWIJS

4. PROJECT FINALITEIT

Bij wie kan men met wat terecht ?

Welke aspecten komen aan bod bij het volwassen worden van een persoon met een handicap ?

1. WONEN - WERKEN

1.1 De verschillende zorg-, woon- en werkvormen

Bij het Vlaams Agentschap kan je terecht voor ondersteuning op 3 domeinen :

- Werk
- Zorg
- Individuele Materiële Bijstand

In deze brochure gaan we niet verder in op de Individuele Materiële Bijstand, aangezien hier geen verschil is tussen minderjarigen en meerderjarigen.

De domeinen 'werk' of 'dagbesteding' en 'zorg' worden wel expliciet ingedeeld. We staan hier stil bij de mogelijkheden voor de meerderjarigen.

- Werkvormen

Werken in het gewoon arbeidscircuit is niet voor iedereen weggelegd. Naargelang de mogelijkheden van de persoon wordt gekeken welke vorm van dagbesteding of arbeid mogelijk is. Bij onze jongeren gaat het meestal over activiteiten in een dagcentrum of een vorm van vrijwilligerswerk die gekoppeld wordt aan een bepaalde zorg- of woonvorm.

In het onderstaand overzicht van zorg- en woonvormen voor meerderjarigen, wordt telkens de koppeling met arbeid of dagbesteding gemaakt.

Zowel ambulante, semi-residentieel als residentieel, zijn er heel wat mogelijkheden.

- Zorg- en Woonvormen

(uit: brochure 'Thuis wonen of in een voorziening ? Wat is mogelijk?' VAPH)

AMBULANT

- Thuisbegeleiding

Staat u zelf in voor de zorg voor uw volwassen kind met een handicap, dan kan een thuisbegeleidingsdienst u pedagogische en psychologische ondersteuning aanbieden. De begeleiding is gericht op de zelfstandigheid van uw zoon of dochter, en op uw ondersteuning als ouders in de dagelijkse leefsituaties. De aanvaarding van de handicap en ook de toekomst van uw kind staan centraal. De begeleiding gebeurt aan huis, bij middel van gesprekken. Thuisbegeleiding richt zich tot gezinnen met een zoon of dochter met een motorische, zintuiglijke of verstandelijke handicap, of met autisme.

- Zelfstandig wonen

Wilt uw kind zelfstandig leven maar wegens een fysieke handicap heeft hij/zij hulp nodig bij de activiteiten van het dagelijks leven. Dan kan men een beroep doen op een dienst voor zelfstandig wonen. Uw kind woont dan in een aangepaste woning van een sociale huisvestingsmaatschappij in de buurt van een ADL-centrum (ADL = activiteiten van het dagelijks leven). De diensten voor zelfstandig wonen garanderen 24 uur op 24 assistentie thuis. De bijstand beperkt zich tot maximaal 30 uur per week en is vooral gericht op de handelingen die de persoon niet zonder hulp kan stellen, zoals opstaan, wassen, aankleden, eten, iets vastnemen, binnenshuis verplaatsen.

- Begeleid wonen

Uw kind wilt in een eigen huis wonen, maar heeft behoefte aan enige ondersteuning omdat het niet mogelijk is zich op eigen kracht in het sociale leven in te schakelen. Dan kan men een beroep doen op een dienst voor begeleid wonen. De persoon krijgt dan gedurende een aantal uren per week bijstand door een individuele begeleider, zowel op psychosociaal vlak als bij de organisatie van (dagelijkse) activiteiten. Begeleid wonen richt zich tot alle doelgroepen.

- Beschermd wonen

Wilt uw kind zelfstandig wonen, maar is de begeleiding in begeleid wonen te licht en die in een tehuis voor (niet-)werkenden te intensief, dan kan men een beroep doen op een dienst voor beschermd wonen. Hij/zij woont dan tegen kostprijs in een groepswooning van de dienst, in de nabijheid van een tehuis en krijgt ondersteuning in de organisatie van het huishouden alsook op psychosociaal en administratief vlak. Overdag gaat uw kind werken, gaat naar een dagcentrum of organiseert de dienst de dagbesteding. Beschermd wonen richt zich tot alle doelgroepen, onder voorbehoud dat de handicap licht tot matig is.

- Geïntegreerd wonen

Geïntegreerd wonen is de nieuwste ambulante begeleidingsvorm, waarbij personen met een zwaardere zorgbehoefte gehuisvest worden in kleine, geïntegreerde wooneenheden. De woning kan eigendom zijn van de dienst of kan een huurwoning zijn, eventueel van een sociale huisvestingsmaatschappij. Het inclusieprincipe wordt via die zo normaal mogelijke woon- en leefsituatie beter gerealiseerd dan via een aparte, van de samenleving afgescheiden groepsaccommodatie. Om van geïntegreerd wonen gebruik te kunnen maken, moet uw kind een goedkeuring hebben voor een tehuis voor niet - werkenden.

SEMI-RESIDENTIEEL

- Dagcentrum

Is werken in het gewone arbeidscircuit of vrijwilligerswerk niet mogelijk voor uw kind, maar zoekt u toch een zinvolle dagactiviteit, dan is een dagcentrum misschien een goed alternatief. De volwassene krijgt er activiteiten aangeboden zoals atelierwerking, tuinbouw of semi-industrieel werk. Daarnaast biedt een dagcentrum training of therapie aan op diverse domeinen. Dagcentra richten zich tot alle doelgroepen, behalve personen met een enkelvoudige psychische stoornis.

- Begeleid werken

Kan uw kind meer aan dan de gewone dagactiviteiten in een dagcentrum, dan is begeleid werken wellicht iets voor hem/haar. Werken kan dan deeltijds, zonder arbeidscontract of verloning, onder begeleiding van een dagcentrum, in een sociale voorziening, in een culturele organisatie, bij een particulier of in een bedrijf.

RESIDENTIEEL

- Tehuis voor werkenden

Werkt uw kind overdag en kan hij/zij niet bij u of alleen wonen, dan kan u terecht in een tehuis voor werkenden. Zo'n tehuis biedt meer persoonlijke begeleiding aan dan verzorging. Voor wie niet (meer) kan werken, zoals werklozen en gepensioneerden, is er een dagbesteding voorzien. Tehuizen voor werkenden richten zich voornamelijk tot personen met een verstandelijke of fysieke handicap.

- Tehuis voor niet-werkenden

Is werken niet haalbaar en is het niet mogelijk om bij u of alleen te wonen, dan kan u terecht in een tehuis voor niet-werkenden. Er zijn 2 soorten tehuizen voor niet-werkenden: de bezigheidstehuizen en de nursingtehuizen. Bezigheidstehuizen bieden arbeidsvervangende activiteiten of vaardigheidstrainingen aan, naargelang de individuele mogelijkheden van de bewoners. In nursingtehuizen ligt het accent op de verzorging en paramedische behandeling, zoals kinesitherapie. De cliënten van nursingtehuizen hebben dikwijls een meervoudige handicap. Tehuizen voor niet-werkenden richten zich tot de meest zorgbehoevende personen.

- Pleegzorg

In sommige situaties kunnen ouders (tijdelijk) niet meer voor de persoon met een handicap zorgen. Dan kan men voor een korte of lange periode terecht in een pleeggezin. Dit kan ook het gezin van familie zijn. Het pleeggezin neemt dan de verzorging en begeleiding op zich. Via huisbezoeken krijgt het hiervoor ondersteuning, informatie en advies van een erkende pleeggezinnendienst. Pleegzorg richt zich tot alle doelgroepen.

- Wonen onder begeleiding van een particulier

Wonen onder begeleiding van een particulier is een ambulante variant van pleegzorg. Uw kind woont dan zelfstandig, maar krijgt daarbij ondersteuning van een niet-professionele hulpverlener, meestal een vertrouwenspersoon uit de buurt, een vriend(in) of een familielid. De begeleid(st)er woont dus niet bij in. Hij of zij plant samen met uw kind de tijdsbesteding en volgt de administratie op. Hij of zij begeleidt ook de sociale contacten en relaties. Een erkende pleeggezinnendienst biedt ondersteuning en begeleiding, zowel aan uw kind als aan de vrijwillige begeleid(st)er.

- Kortverblijf

Soms kunnen ouders gedurende een korte periode, door welke omstandigheden ook, niet voor hun kind zorgen. In die gevallen kan men een beroep doen op een voorziening met kortverblijf in haar aanbod. Die staat dan in voor de opvang en begeleiding voor een korte tijd. Kortverblijf kan zowel overdag als 's nachts, ook in het weekend en in de vakanties.

- Gaan logeren

Ouders hebben soms een adempauze nodig. Op dat ogenblik kan uw kind 'gaan logeren' in een tehuis (voor werkenden of niet- werkenden) met logeeraanbod. Zo'n tehuis biedt dan opvang en begeleiding aan voor een korte duur (minstens twaalf uur, overnachting inbegrepen). 'Logeren' kan maximaal 30 dagen per jaar. En dat kan ook in het weekend en tijdens de vakanties.

Niet alle combinaties van zorgvormen zijn mogelijk. Neem voor meer informatie hieromtrent contact op met de provinciale afdeling van het VAPH in uw provincie.

1.2 Aanvraag Vlaams Agentschap (VAPH)

- Om in een voorziening terecht te kunnen moet een nieuwe aanvraag gebeuren. Het dossier wordt opgesteld door, een door het Agentschap erkend **Multi-Disciplinair Team (MDT)**.

Een overzicht hiervan vind je op de website : www.vaph.be - multidisciplinaire teams.

Voor onze jongeren is het meest eenvoudig dat het CLB van onze school dit dossier in orde brengt. Zij hebben alle gegevens die nodig zijn voor het opstellen van het dossier.

Andere MDT's die voor de hand liggen zijn het COS of de mutualiteit.

1.3 Centrale Registratie Zorgvragen (CRZ)

Bij de meerderjarigen wordt een strak wachtlijstbeleid gevoerd. Er worden geen personen opgenomen die niet geregistreerd zijn op de CRZ. De voorzieningen bepalen samen wie in welke voorziening wordt opgenomen.

Het registratieformulier wordt meestal onmiddellijk ingevuld in de voorziening waar men op bezoek gaat. Die persoon wordt dan de 'contactpersoon' voor u op de vergaderingen van de CRZ. Deze vergaderingen worden provinciaal georganiseerd.

De registratie gebeurt wel op Vlaams niveau. Indien u geïnteresseerd bent in verschillende voorzieningen, in verschillende provincies, volstaat het u aan te melden op 1 plaats. De vraag naar andere provincies wordt meteen opgenomen.

Vlaams-Brabant

Coördinatiepunt Handicap Vlaams-Brabant en Brussel

Provincieplein 1

3000 Leuven

telefoon: 016/26.73.06

fax: 016/26.73.01

2. INKOMEN

Ook hier hebben we een expliciete overgang van kind/jongere naar volwassene.

Tot 21 jaar: (verhoogde) kinderbijslag

- Als een kind naar school gaat, heeft hij/zij recht op verhoogde kinderbijslag tot 21 jaar. Op 21 jaar valt de toeslag weg.

Gewone KB - zolang een persoon een schoolopleiding volgt of tot 21 jaar.
- tijdens wachttijd

Verhoogde KB

- tot 21 jaar en dan stopt het sowieso.
- Als de persoon nog naar school gaat, ook de BuSo-school, krijgt hij/zij wel nog de gewone kinderbijslag.
- Als men voor 21 jaar een beroepsinkomen heeft, valt de kinderbijslag weg.
- tijdens de wachttijd (voor 21 jaar) blijft de bijkomende kinderbijslag gegarandeerd.

Vanaf 21 jaar: Tegemoetkomingen

Vanaf de leeftijd van 21 jaar hebben personen met een handicap recht op een inkomensvervangende tegemoetkoming en een integratietegemoetkoming.

1. Inkomensvervangende tegemoetkoming

Als een persoon niet meer dan 1/3 van de arbeidsmarkt aan kan, heeft hij/zij recht op een inkomensvervangende tegemoetkoming.

Dit kan ook aanvullend bij een inkomen dat verworven is door arbeid, maar dan mogen bepaalde inkomensgrenzen niet overschreden worden.

Het bedrag is ook afhankelijk van de woonvorm van de betrokken. Er wordt een verschil gemaakt of de persoon bij de ouders inwoont, alleen of in een voorziening woont of zelf een huishouden vormt.

2. Integratietegemoetkoming

De tegemoetkoming wordt bepaald op basis van punten die worden toegekend volgens mogelijkheden en beperkingen van zelfredzaamheid van de persoon.

De zelfredzaamheidschaal houdt rekening met 6 criteria: verplaatsingen, voeding, persoonlijke hygiëne, onderhoud woonst, bewust van gevaar, sociale contacten.

Cat. 1 (7 en 8 punten) en 2 (9,10 en 11 punten): attest 66%

Cat. 3 (12,13 en 14 punten) en 4 (15 tem 18 punten): attest 80 %

De financiële vergoeding is afhankelijk van het inkomen en het aantal punten.

- Deze tegemoetkomingen worden uitgekeerd vanaf de eerste maand na de 21e verjaardag, **maar kan pas aangevraagd worden vanaf de 20ste verjaardag.** Als het te laat is aangevraagd, kan het tot 6 maanden teruggevorderd worden.

De aanvraag kan op 2 manieren gebeuren:

1. elektronisch: via het systeem 'Communité-e'.
2. Aanmelden op het gemeentehuis, waar de nodige documenten worden meegegeven. O.a. medische formulieren 3 en 4. Het is de eerste aanmelding op het gemeentehuis die telt als aanvraagdatum. (formulier 1).

Als men het niet eens is met de beslissing, kan men een administratieve of een medische herziening aanvragen, ook via het gemeentehuis.

Hiertegen kan men dan uiteindelijk nog in beroep gaan bij de arbeidsrechtbank, binnen de 3 maanden.

Uitgebreide info: www.handicap.fgov.be

3. BESCHERMINGSMAATREGELEN

In onze complexe samenleving is het niet altijd eenvoudig te begrijpen wat je rechten en plichten zijn, alsook wat de consequenties zijn van bepaalde handelingen of aankopen. Om personen met een (mentale) handicap hiervoor te beschermen bestaat in België de 'verlengde minderjarigheid' en de 'voorlopige bewindvoering'.

Het zijn 2 maatregelen **ter bescherming** van de persoon met een handicap, maar hebben echter wel verregaande gevolgen voor de persoon. Daarom is het belangrijk u goed te informeren en situatie per situatie te bekijken wat het meest aangewezen is.

'**Verlengde minderjarigheid**' is de meest verregaande maatregel. Het is bestemd voor personen met een ernstige mentale handicap, aangeboren of verworven in de vroege kinderjaren. De handicap moet blijvend en onomkeerbaar zijn.

De verlengd minderjarige wordt gelijkgesteld met een minderjarige beneden de 15 jaar. Dit heeft gevolgen op financieel vlak (kan geen wettelijk handtekening plaatsen, ...), maar ook op persoonlijk vlak. Zo is het niet meer mogelijk om te huwen, een kind te erkennen, stemrecht, ...)

De persoon blijft onder het ouderlijk gezag. Als de ouders overlijden wordt een voogd aangesteld.

'**Voorlopige bewindvoering**' beperkt zich tot de bescherming van de goederen van de persoon met een handicap. De bewindvoerder heeft tot taak de goederen van de persoon te beheren of de persoon bij te staan 'als een goede huisvader'.

Hij dient hiervoor regelmatig overleg te plegen met de betrokkene of met zijn vertrouwenspersoon. Jaarlijks moet hij verslag uitbrengen aan de vrederechter.

De omvang van de bevoegdheden worden individueel bepaald door de vrederechter. Voor sommige personen kan dit heel beperkt zijn, voor anderen heel uitgebreid.

De belangrijkste verschillen tussen beide beschermingsmaatregelen, procedure, ... vindt u achteraan in de bijlagen.

Indien u overweegt één van de maatregelen toe te passen, raden we zeker aan om concrete informatie en advies in te winnen bij een advocaat, een notaris, een vrederechter of een vereniging voor personen met een handicap.

Hoe worden jongeren in het BuSo Windekind hier op voorbereid ?

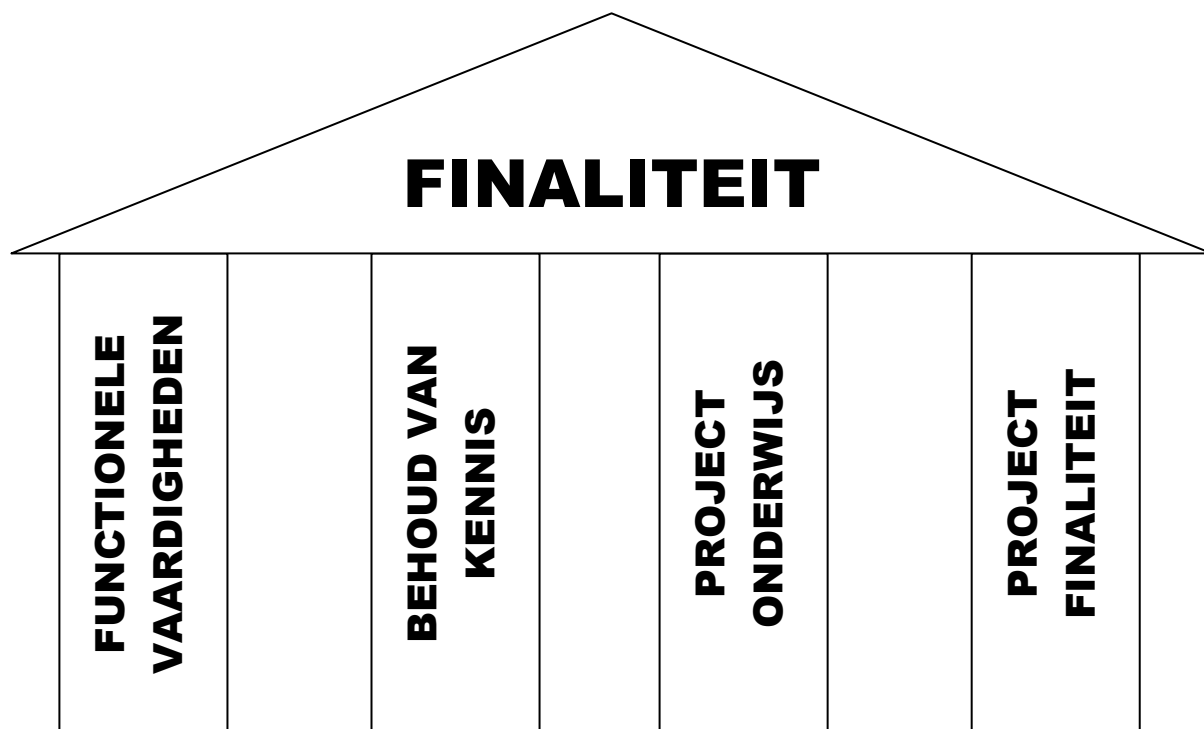
DE FINALITEIT: EEN VOORBEREIDING OP HET LEVEN NA DE SCHOOLTIJD

Het leven na de schooltijd? Wat kan dit zijn?

- Werken in een dagcentrum
- Vrijwilligerswerk
- Thuis blijven bij de ouders
- Verblijven in een tehuis niet-werkenden
- Begeleid wonen
- ...

Dit alles met een zo groot mogelijke zelfstandigheid, waar u en uw zoon of dochter ook voor kiezen...

Om dit doel te bereiken, steunt de finaliteitswerking op vier pijlers.

1. FUNCTIONELE VAARDIGHEDEN

Voortzetting van training uit CSO of RSO:

- Huishoudelijke vorming (koken, zorg voor kleding, onderhoud van leefruimtes...)
- ICT
- ...

2. BEHOUD VAN KENNIS

Behouden van de opgedane kennis en vaardigheden en waar mogelijk nog uitbreiden:

- Rekenen
- Taal
- Lichamelijke opvoeding
- W.O. / Actualiteit
- Godsdienstige opvoeding
- Engels
- ...

3. PROJECTONDERWIJS

Ook de finaliteitsklas wordt mee betrokken in de projecten.

- Bezoeken
- Themalessen
- Sprekers
- Klasoverstijgende activiteiten
- ...

over een bepaald thema gedurende een bepaalde tijd.

4. PROJECT FINALITEIT

Verskillende aspecten:

- Keuzeateliers
- Arbeidstraining
- Semi-industriële deeltaken

KEUZEATELIERS:

Doel van de ateliers:

- Laten proeven van wat er allemaal op de markt is.
- Aanbieden van de noodzakelijk theoretische en praktische vaardigheden.
- Aanleren van de gepaste sociale vaardigheden.
- Begeleiden van de Persoonlijke toekomstplanning

Aanbod:

- BuSO-Krant (De leerlingen geven zelf vorm aan een krantje dat elk trimester verschijnt voor heel het BuSO)
- Tuinwerk (bloemen en groente kweken, onderhoud bloemperken en haag...)
- Winkel (producten uit de crea, zelfgekweekte bloemen en groenten, zelfbereide etenswaren...)
- Kookactiviteiten
- Feestcomité (verjaardagskaarten maken, nieuwjaarreceptie en feestje voor de schoolverlaters organiseren...)
- Onderhoud (lokalen, speelplaats...)
- Bevoorrading (drank, schoolmateriaal...)
- Theorie (wonen, werken, actuele gebeurtenissen, nutsvoorzieningen...)
- Omgangskunde
- Bezoeken (dagcentra, interessante bedrijven, winkels...)
- Boekhouding
- Persoonlijke Toekomstplanning
- ...

Werkwijze:

- De begeleiders (2 à 3, eventueel extra stagiairs) stellen de ateliers voor.
- De leerlingen maken hun keuze en nemen deel aan een bepaald atelier.
- Alle leerlingen en begeleiders komen aan het eind van de dag samen om de ateliers te evalueren en ervaringen te delen.

SEMI-INDUSTRIËLE DEELTAKEN:

De finaliteitsklas voorziet het hele BuSO van drank, handdoeken en onderhoudsproducten. De volgende vaardigheden komen daarbij aan bod:

- Aflezen van een bestelling
- Bestelling klaarmaken (juiste materialen nemen, juiste hoeveelheden...)
- Klantvriendelijkheid
- Organisatie, werkverdeling volgens mogelijkheden ...

ARBEIDSTRAINING:

Werkplaatsactiviteiten zoals deze kunnen voorkomen in een dagcentrum of een tehuis:

- Batterijen inpakken
- Laborasters maken
- Keramiek maken voor verkoop
- ...

STAGES:

Wanneer de leerlingen in de finaliteitsklas komen, gaan ze éénmaal per jaar op stage voor een totale duur van één à twee weken. (Dit kan bijvoorbeeld ook één of twee dagen per week zijn, gedurende een aantal weken).

Keuze van de stageplaats:

De leerlingen worden betrokken in de keuze van deze stageplaats en er wordt uiteraard rekening gehouden met hun mogelijkheden, hun woonplaats en de toegankelijkheid van de stageplaats.

Mogelijke stageplaatsen:

- Dagcentra
- Winkels
- Kantoren
- ...

Bij wie kan men met wat terecht ?

Katrijn Vastmans (orthopedagoge) en *Caroline Vanheukelom* (klasleerkracht) volgen de ontwikkelingen van de jongeren op binnen de klas en de school en bekijken ze wat de mogelijkheden zijn van elke leerling. Op die manier kunnen zij de jongeren begeleiden in hun eigen zoektocht naar een toekomstige woonvorm en dagbesteding waar zij zich zelf goed bij voelen.

Kaat Matthyssen en *Marie Schokkaert* zijn als maatschappelijk werker verbonden aan het BuSo. Indien gewenst, begeleiden zij jullie als ouders bij de verschillende aspecten die belangrijk zijn bij de overstap naar de wereld van de volwassenen. Tijdens dit proces worden de verschillende mogelijkheden besproken die zowel de jongeren als de ouders zien zitten. Ouders kunnen dan zelf contact opnemen met de mogelijke voorzieningen, maar kunnen hiervoor ook ondersteuning vragen bij de maatschappelijk werkers. Indien ouders dit wensen kan er ook samen een bezoek gepland worden.

Kaat is contactpersoon voor de semi-internen en Marie neemt dit op voor de overige leerlingen.

Naast deze medewerkers binnen de school is er ook *Annelies Devroey* die aan de school verbonden is als CLB-medewerkster. Zij is de persoon die zich bezig houdt met de dossiers voor het Vlaams Agentschap. Ook voor andere informatie kan je bij haar terecht.

Contact opnemen kan bij:

- Katrijn Vastmans: orthopedagoge
016/24.11.18
katrijn.vastmans@windekindleuven.be

- Marie Schokkaert: Maatschappelijk werker
016/24.11.10
Marie.schokkaert@windekindleuven.be

- Kaat Matthyssen: Maatschappelijk werker (voor de semi-internen)
016/24.11.14
kaat@windekindleuven.be